

رمضان؛ بهار صلح و مهربانی و مجالی برای همبستگی امت اسلام

به گزارش حوزه اندیشه [خبرگزاری تقریب](http://www.taqrīb.ir)، محمدمهدی مومنی‌ها دبیرکل بنیاد بین‌المللی تکریم ادیان و مذاهب در یادداشتی به مناسبت ماه مبارک رمضان نوشت:

آموزه‌های دین مبین اسلام بر صلح و مهربانی و مصالحه سفارش فراوانی دارند زیرا اسلام دین عطوفت و نیکویی و طرفدار آشتی و دوستی است و نام اسلام نیز به معنای «سلامتی و آرامش» می‌باشد. اصالت اسلام در نظر و عمل با صلح است و این دین همواره از جنگ و کینه‌توزی پرهیز می‌کند. برپایه تعالیم اسلامی و سیره ائمه اطهار(ع) و پیامبر اکرم(ص) از مسلمانان خواسته شده تا شروع کننده جنگ نباشند و با صلح و آرامش رفتار کنند و جز به قصد دفاع وارد جنگ نشوند. در این میان ماه مبارک رمضان فرصت بسیار ارزشمندی به منظور دستیابی به صلح، دوستی و پرهیز از عناد و نفرت است و مجال مناسبی برای همبستگی میان امت اسلام است که شایسته است همگان از آن بهره‌مند شویم تا بتوانیم در مسیر قرب الهی گام برداریم.

نخستین نغمه روحانی رمضان، پیوند دلها و اصلاح بین‌انسانهاست. قرآن کریم بر این نکته تأکید می‌

کند: "همانا مومنان برادر یکدیگرند. پس بین برادران خود صلح برقرار سازید و پرهیزکار باشید، باشد که مورد لطف رحمت خداوند قرار گیرید." (حجرات: 10)

ماه مبارك رمضان فرصتی ارزشمند برای تهذیب نفس و منزه ساختن روح و جان انسان از لغزش‌ها و ناپاکی محسوب می‌شود، روزه روح انسان را تلطیف و اراده را قوی و غرایز او را تعدیل می‌سازد؛ به او نیرومندی ارادی مبارزه با حوادث دشوار را می‌بخشد و نفس را چون اسب سرکش مهار می‌کند. برقلب آدمی نورانیت و صفا می‌بخشد.

برحکومت عادات و شهوات نفس پایان می‌دهد و او را از بردگی آرزوهای نامشروع که ریشه تمام مفساد است، رها می‌سازد و انسان آزاد کسی است که هیچ نوع عادت نامطلوب بر او حکومت نکند و با اراده آهنین؛ هواهای نفسانی را سرکوب سازد و روزه پدید آورنده این آزادگی است.

روزهای پرفضیلتی که مسلمانان زنگارهای کینه و دشمنی را از قلب خویش می‌زدایند و با اتکا بر تعالیم روح بخش اسلام برای گسترش صلح و آرامش در میان مسلمانان تلاش می‌کنند. ماه رمضان، ماه صلح و رحمت است و باید اختلافات برچیده شود و حسادت‌ها برداشته شود و قلب آدمی از غیر خدا پاک شود. حفظ زبان از غیبت و دروغ و تهمت، حفظ چشم‌ها از نگاه به نامحرم و صحنه‌های معصیت و پرهیز از مجادله در ماه مبارك رمضان باید مورد توجه ویژه روزه‌داران قرار گیرد و گرنه جز گرسنگی و تشنگی چیزی عاید آنان نمی‌شود.

از برکات این ماه این است که زمینه گسترش صلح و آرامش و همدلی در میان افراد جامعه را مهیا می‌کند و از خصومت جلوگیری می‌کند، این امر خود باعث تحقق آرمان‌های متعالی دین مبین اسلام می‌شود. خداوند کریم در آیه 208 سوره بقره می‌فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، همگی در صلح و آشتی در آید و از گام‌های شیطان پیروی نکنید که او دشمن آشکار شما است.» ماه مبارك رمضان علاوه بر تمام اثرها و برکت‌های روحی و معنوی، بهاری دلنشین برای همبستگی میان امت واحده اسلامی است.

عصری که در آن زندگی می‌کنیم، معرکه انواع خشونت‌ها، کینه‌ورزی‌ها و جنگ‌ها است. جنگ قدرت که در تمام جهان و در کشورهای اسلامی سالیانه قربانیان‌های زیادی می‌گیرد و برای خروج از این شرایط راهی به جز وحدت و توسل به ریسمان امن الهی و عمل به دستورات اسلام نیست.

از آنجا که این صلح همواره در معرض خطر قرار داشته، به همین دلیل انسان‌ها باید در حفظ آن تلاش کنند. صلح در اسلام ریشه دارد و اسلام بدون صلح معنای واقعی خود را ندارد. منظور از صلح در اسلام،

صلح و سازشی که «نام خدا» را که عبارت از عدالت و امنیت عمومی برای مردم است روی کره زمین برقرار سازد. قرآن صلح و دوستی را مایه ی آرامش و امنیت می داند و خواستار برقراری آن توسط انسان ها و بخصوص مسلمانان است. خداوند قبل از جنگ با دشمنان، به صلح با آنان فرا می خواند. ایجاد صلح و دوستی بین افراد باعث جلب رحمت الهی می شود. صلح ابتدا باید از فرد شروع شده سپس در سطح وسیع گسترده شود. اسلام به صلح و دوستی با سایر ملل تأکید داشته و خواستار افزایش ارتباط و دوستی با آن هاست.

دین اسلام روحیه جنگ افروزی و کشورگشایی را نفی کرده است و مساله جهاد را به عنوان اقدامی دفاعی، انسان دوستانه و در راستای گسترش صلح و امنیت برای مبارزه با ظلم و بی عدالتی تجویز می کند به همین دلیل صلح پایدار و آرامش جزء در پرتو مفاهیم و آموزه های متعالی این دین الهی ایجاد نمی شود و حلقه اتصال تمام جوامع بشری که از نظر زبان، نژاد و منطقه جغرافیایی متفاوت هستند، تنها در پرتو ایمان به خدا تحقق خواهد یافت.

ماه رمضان که بیانگر معارف اسلامی و فرهنگ دینی به شمار می رود، معیار سنجش خوبی برای توجه دین خدا به اهمیت صلح، آشتی و مهربانی و پرهیز از دشمنی محسوب می شود. برای مثال یکی از مساله های محوری در دعاهایی مانند افتتاح، سحر و ابوحزمه ثمالی که خواندن آنها در این ماه سفارش شده است بر کمک به دیگران و ضرورت محبت و همدلی میان مسلمانان تأکید دارد. در این دعاها اشاره به گروه و فرقه خاصی نمی شود و مخاطب عام را خطاب قرار می دهد.

در دعای روزانه ماه مبارک آمده است، «پروردگارا زندانیان را آزاد کن، گرسنگان را سیر کن، بر فقیران لباس بپوشان.» که نشان دهنده این موضوع است که اشاره به گروهی خاص ندارد. بنابراین فرهنگ اسلامی برگرفته از معارف دعایی و مناجات، هوادار اتحاد و مخالف افتراق، جدایی، چند صدایی و کینه و دشمنی است.

سیره پیامبر و اهل بیت، افراد و گروه های مختلف را از نفرت و کینه ورزی میان مسلمان و غیرمسلمان و پیروان همه ادیان منع می کند. آموزه های اسلامی همواره بر نوع دوستی و صلح میان مسلمانان به دور از گرایش های قومی و مذهبی تأکید دارد. از این رو در این مکتب بر حفظ صله رحم و ارتباطات قلبی به ویژه در ماه رمضان توجه شده است.

صله رحم و حفظ ارتباط میان خانواده، اقوام، همسایه و آشنایان در ماه رمضان، حضور در سفرهای

افطار جمعی، ضمن زدودن دلخوری‌ها و ناراحتی‌ها، فضا را برای ایجاد روابط دوستانه و محبت آمیز به وجود می‌آورد.

در دنیای ماشینی امروز که موجب تغییر در سبک زندگی انسان‌ها شده عدم وجود آرامش و احساس خوشبختی در پیوند با تنش‌های عاطفی و روحی، به شدت احساس می‌شود از این رو حفظ پیوندهای خویشاوندی و دوستانه، انسان را در برابر آسیب‌های این نوع زندگی محفوظ می‌دارد و به او آرامش خاطر می‌بخشد و این پناهگاه بودن از اصلی‌ترین رسالت‌های دین اسلام است.

رسول خدا (ص) درباره آثار روزه بر روان انسان می‌فرماید: "کسی که دوست دارد نا آرامی سینه اش (پریشانی دلش) کاهش یابد، ماه رمضان و سه روز از هر ماه را روزه بگیرد." این عبارات زیبا، بیانگر تاثیر روزه بر روح و روان انسان است که از جمله فواید بیشمار آن محسوب می‌گردد.

یکی از زیبایی‌های ماه رمضان این است که خصلت‌های زیبا و نیک را در روزه داران وسعت می‌دهد و خصلت‌های ناپسند را به کمترین میزان می‌رساند.

شب‌های قدر فرصت خوبی برای عبادت و بندگی خدا به شمار می‌رود اما اگر فردی در این شب‌ها برای آمرزش گناهانش توبه کند در صورتی که در دلش قهر و کینه باشد، توبه او به درگاه الهی پذیرفته نخواهد شد.

خداوند وعده داده است تا در هر روز از ماه رمضان عده‌ای را از آتش دوزخ برهاند، این وعده الهی نشانگر این مطلب خواهد بود که رحمت عام پروردگار شامل تمام افرادی که روی به درگاه پروردگاری آوردند، می‌شود.

این ماه مبارک به ایجاد روحیه محبت و دوستی می‌انجامد و فرد روزه دار خود را ملزم به خوش اخلاقی، صبوری و مهربانی می‌داند. آغاز ماه رمضان، هنگامه پایان دادن به کشمکش‌ها و دو دستگی‌هاست. زندگی‌های امروزی، الفت بین قلبها را کمرنگ نموده و روحیه بی تفاوتی بر زندگی غالب شده است. اما با حلول ماه مبارک رمضان، دلها رنگ آشتی و دوستی و مهربانی بخود می‌گیرد و رضایت و خشنودی خدا بر همه چیز برتری می‌یابد.

مهمترین وجه عبادات و اعمال نیکی چون انفاق، احسان، کمک به نیازمندان، بخشش و گذشت که روزه داران

به آن سفارش شده اند ، بعد اجتماعی و فرهنگی و پیامدهای مثبت آن در سطح جامعه است. عبادت در رمضان وقتی اثرگذار می شود که از روزه داران انسان های بهتر و مهربان تری بسازد تا اعمال این مومنان در سطح جامعه به تمام اجزا و ارکان آن گسترش یابد و جامعه اسلامی به بهترین مکان برای زیست تمام افراد و گروه ها تبدیل گردد.

این ماه مبارك به ایجاد روحیه محبت و دوستی می انجامد و فرد روزه دار خود را ملزم به خوش اخلاقی، صبوری و مهربانی می داند. به همین سبب در برخورد با مسایل تنش زا در سطح جامعه در طول زندگی روزمره با خودداری از پرخاشگری تلاش دارد تا مشکل ها را با صلح و آشتی برطرف کند. در نتیجه رواج چنین روحیه صلح طلبانه ای بر رفتارهای اجتماعی انسان ها تاثیر می گذارد و از میزان و شدت بی اخلاقی های اجتماعی می کاهد و همین امر زمینه ساز صلح و وفاق در جامعه می گردد و جامعه ای را در بهترین شکل ممکن ایجاد می نماید که الگویی برای همه جوامع خواهد بود.